

הַמְּכַבֵּד הוּא עוֹלָמִים

סֵפֶר

זְהַר הַקְּדוֹשׁ

עַם בְּאוֹר
הַמְּכַבֵּד וְהַמְּכֻבָּד

מאמר לפרשת ויחי

בהוצאת ישיבת "אביר יעקב"
מוסדות "אוֹר מאיר שמחה" נהריה
על שם כ"ק אדמו"ר רבי מאיר אביחצירא זיע"א

מדרות קרן מללי ברכה

עֵינֵי זֶה הַיְשׁוּבֵי מִן שִׁמְעוּ בְּחַיֵּיהֶם

בְּיָמֵי אֱרִיסְתָּא מִפְּרִיזְרֵי

מעלת האומר תהלה לדוד

תַּנּוּן, כָּל הָאוֹמֵר 'תִּהְיֶה לְדָוִד' (תהלים פרק קמ"ה) ג' פְּעָמִים בְּכָל יוֹמָא, מוֹבְטָח לֹא שְׂהוּא בֶן הָעוֹלָם הַבָּא, וְהָא אוֹקִימָנָא בְּגִין לְזוּנָא לָהּ

הַפְתָּר וְהַפְּבֹד

לעיל התבאר שהשכינה נמצאת במערב בין צפון לדרום שהם ימין ושמאל [חסד וגבורה], וזוהו היא נתונה בין זרועותיו של 'זעיר אנפין' בעלה. ובמאמר זה יבואר שזהו ענין אמירת 'תהילה לדוד' בשחרית ובמנחה, שעל ידי זה השכינה נתונה בין ימין ושמאל, ומתייחדת עם בעלה.

ופעם שלישית במנחה קודם תפילת שמונה עשרה, והאומרה ג' פעמים אלו **מוֹבְטָח לֹא שְׂהוּא בֶן הָעוֹלָם הַבָּא** - שבזה מתקן את השכינה ליחוד כמו שיבואר, **וְהָא אוֹקִימָנָא** - וכמו שהעמדנו שסוד אמירת ג' פעמים תהלה לדוד הוא **בְּגִין לְזוּנָא לָהּ**

תַּנּוּן - למדנו במסכת ברכות (ד:), **כָּל הָאוֹמֵר 'תִּהְיֶה לְדָוִד'** (תהלים פרק קמ"ה) **ג' פְּעָמִים בְּכָל יוֹמָא** - כל האומר מזמור 'תהלה לדוד' שלש פעמים בכל יום, והיינו פעם הראשונה בשחרית בתחילת פסוקי דזמרה², פעם שנייה אחר תפילת שמונה עשרה,

מקורות וצינים

בפסוקי דזמרה. ועוד כך למדנו, שאינם אלא שני זמנים בגלל הפרנסה והמוזנות של כל יום, שהם חיוב על האדם ואם אומר יותר, לא משום שהוא חובה אלא משום שהוא שבח בתוך התשבוחת של דוד המלך].

ובדברי זוהר כאן, מבואר ענין אמירת הג' הפעמים 'תהלה לדוד' באופן אחר, והיינו שאינו מטעם בקשת מוזנות פעמיים ב'פותח את ידך', אלא שהוא ענין חיבור השכינה בימין ובשמאל דזעיר אנפין בשחרית ומנחה. [וראה בסידור תפילה למשה לרמ"ק (דף מג) על ענין אמירת 'תהלה לדוד', וז"ל: אין ספק שכל המזמורים שיש בהם אלפא ביתא יש להם סגולה גדולה, [משום] חיותם כוללים כל הכ"ב אותיות כו', ובחיות האדם שישנה הפסוקים ההם בפיו מעורר כל אות ואות במקומה, להמשיך שפע ואור לתיקון השכינה].

ב. מה שפותחים בפסוק 'אשרי יושבי ביתך עוד יהללך סלה' (תהלים פד ה) קודם מזמור 'תהלה לדוד', ראה בפסקי הרא"ש ברכות (פרק א ס"א ו) שכתב: מה שאנו פותחין באשרי יושבי משום דמניה נפקא לן לקמן (ברכות לב). שצריך אדם שישנה שעה אחת קודם שיתפלל. וכן מבואר טעם זה בתוספות (שם ד"ה קודם). והרמ"ק בסידורו תפילה למשה כתב: ונהגו לומר קודם תהלה לדוד שני פסוקים אלו, מפני שפסוק זה מורה על מעלת הזמירות כי בהם גורמים לשכינה שתרד על ישראל בענין שהם יושבים בשכינה שהיא נקראת **'בית'** וזה שאמר 'אשרי יושבי ביתך'. וראה בהמשך המאמר שביאר ענין הזמירות שהוא לקבל על עצמו עול מלכות שמים שהוא עול השכינה. וראה עוד בשער הכוונות (ענין תפלת השחר, יז ע"ד - יח ע"א).

א. ז"ל הגמרא (שם): אמר רב אלעזר אמר רב אבינא, כל האומר תהלה לדוד בכל יום שלש פעמים מובטח לו שהוא בן העולם הבא. ומבואר שם טעם הדבר: מאי טעמא, אילימא משום דאתיא באל"ף ב"ת, נימא 'אשרי תמימי דרך' (תהלים קיט א) דאתיא בתמניא אפיין, אלא משום דאית ביה 'פותח את ידך', נימא הלל הגדול דכתיב ביה (שם ק"ה כה) 'נותן לחם לכל בשר', אלא משום דאית ביה תרתי, ע"כ. ופירש רש"י (ברכות שם ד"ה דאית) שיש בו גם פרנסה וגם שהוא בסדר אל"ף ב"ת.

וראה בזוהר פנחס (להגן רכו). שכתב על דרך המבואר בגמרא משום שיש בו בקשת הפרנסה, וז"ל: אמר רבי אלעזר, תנינן כל מאן דאמר תהלה לדוד בכל יום תלת זמנין, איהו בר עלמא דאתי, והא אתמר טעמא, אי בגין פרנסה ומוזנא דכל עלמין, תרין זמנין אינון בכל יומא, בצפרא ובפנייא, דכתיב (שמות טו ח) 'בתת יהו"ה לכם בערב בשר' וגו', אמאי תלת זמנין בכל יומא, אלא תרין למוזנא דבני אינשי, ודכל עלמא, וחד למיהב תוקפא להווא אתר דפתיחו ידיו, תו הכי אוליפנא, דלאו איהו אלא תרי זמני, בגין מוזנא ופרנסה בכל יומא, דאלין חיובא על בר נש, ואי אמר יתיר, לאו בגין חובה איהו, אלא בגין שבחא גו תושבחן דזמירות דודו מלכא. [-אמר רבי אלעזר שנינו, כל מי שאומר תהלה לדוד בכל יום ג' פעמים הוא בן העולם הבא, והרי למדנו הטעם, אם בגלל פרנסה והמוזן של כל העולמות, שני פעמים הם בכל יום, בבוקר ובערב, שכתוב 'בתת ה' לכם בערב בשר' וגו' אלא שנים למוזנות של בני אדם ושל כל העולם בבוקר ובערב, ואחד לתת תוקף לאותו מקום שפתוחה ידו, דהיינו תוקף לשכינה שממנה בא ויורד השפע לתחתונים, וזה

לְהַאֲמִיר תְּהִלָּתָהּ, וְלֹאֲשַׁתְּכָהּא בְּכָל יוֹמָא בֵּין צַפּוֹן לְדָרוֹם.
 אֲתִי בַר נֶשׁ בְּצַפְרָא, מְקַבֵּל עֲלֵיהּ עוֹל מַלְכוּת שְׁמַיִם בְּאֵינֹן
 תּוֹשְׁבָחָן דְּקֶאֱמַר 'תְּהִלָּה לְדָוִד' וּבְלִיתָהּ הַלְלוּיָהּ, דְּאֵינֹן סְדוּרָא
 דְּעֵשְׂרָה תּוֹשְׁבָחָן דְּעֵשְׂרָה בְּתָרִין קְדִישֵׁין דְּשָׂמָא קְדִישָׁא, וּבְגִין כֶּף
 עֵשְׂרָה אֵינֹן הַלְלוּיָהּ.

הַפְתָּר וְהַכְּבוֹד

השכינה¹; דְּקֶאֱמַר 'תְּהִלָּה לְדָוִד', וְכִלְהוּ
 הַלְלוּיָהּ - שאומר מזמור 'תהלה לדוד' ואחר
 כך כל סדר ה'הללויה', דְּאֵינֹן סְדוּרָא
 דְּעֵשְׂרָה תּוֹשְׁבָחָן - שהם סדר של עשרה
 שבחים דְּעֵשְׂרָה כְּתָרִין קְדִישֵׁין דְּשָׂמָא
 קְדִישָׁא - של עשר הספירות דיצירה² של
 השם הקדוש³ הנקראים 'כתרים קדושים', ועשר
 הספירות נכללים במזמורים אלו, שמזמור
 'הללויה הללי נפשי' (תהלים קמו) הוא במלכות,
 וכן שאר המזמורים לפי סדר הספירות, עד
 'הללויה הללו אל בקדשו' (תהלים קג) שהוא בג'
 ראשונות של היצירה⁴, וּבְגִין כֶּף עֵשְׂרָה אֵינֹן
 הַלְלוּיָהּ - ומשום כן הם עשר פעמים 'הללויה',
 כמו שיבאר.

לְהַאֲמִיר תְּהִלָּה - בשביל לזווג את אותה 'תהלה'
 שהיא המלכות⁵, וְלֹאֲשַׁתְּכָהּא בְּכָל יוֹמָא בֵּין
 צַפּוֹן לְדָרוֹם - כדי שתימצא המלכות בכל יום
 בין צפון לדרום, וכמו שביאר למעלה שכאשר
 נתונה המלכות בין ימינו ושמאלו של זעיר
 אנפין היא מוכנה אל היחוד⁶.

מבאר תחילה כי פעם הראשונה שאומר 'תהלה לדוד'
 בפסוקי דזמרה, וכן סדר ההללויה ושירת אז ישיר, הם
 קבלת עול מלכות שמים.

אֲתִי בַר נֶשׁ בְּצַפְרָא - בא האדם בבוקר
 לסדר תפילתו, מְקַבֵּל עֲלֵיהּ עוֹל
 מַלְכוּת שְׁמַיִם⁷ - מקבל על עצמו תחילה עול
 מלכות שמים⁸, בְּאֵינֹן תּוֹשְׁבָחָן - באלה
 השבחים שבפסוקי דזמרה שעל ידם מקבל עול

מְקוּרוֹת וְצִיּוּנִים

1. מסדר שבחא' וכו' דהיינו הזמירות שמשבח לקונו. וכן מפורש
 בלשון זוהר לקמן (קכ): לְבָרַךְ קַבְּלֵיהּ עוֹל מְלֻכְוֹתָא בְּסֻדְרָא
 דְּשִׁבְחֵיהּ דְּדָוִד, דְּאֵינֹן סְדוּרָא דְּעוֹל מְלֻכְוֹתָא. וּבְסֻדְרָא דְּשִׁבְחָא דָּא,
 אֲשֶׁרָא עֲלֵיהּ הָהוּא עוֹל. וְהָא לְעִיל שְׁהוּבָא מֵהַר"ק שֶׁעַל יְדֵי
 הזמירות השכינה שוכנת על ישראל. וביאר הרמ"ק יותר בסידורו
 תפילה למשה (בהקדמת הזמירות). וז"ל: מילת זמירות היא מלשון 'לא
 תזמור' (ויקרא כה ד) פירוש לשון כריתה, והכוונה כי הקליפות מונעות
 השכינה לאי תשרה על ישראל, מפני ריבוי העונות בתובעם שאין
 ישראל ראויים לקבלת תפילה וגילוי שכינה עליהם, ועל ידי
 הזמירות הם עושים כסא עליהם אל השכינה וכורתים אותם
 המונעים, עד שהדרך פנוי כדי שתהיה השכינה בתחתונים.

2. אמת ליעקב, ומקדש מלך.
 3. פירש המקדש מלך, שנקראים עשר ספירות של השם הקדוש,
 הוא זעיר אנפין הנקרא כך, והוא המקנן בעשר ספירות של יצירה,
 שהם העשר תשבוות שנאמרות בפסוקי דזמרה, כמבואר כאן
 בדברי הזוהר.
 4. בשער הכוונות (יח). מבאר בפירוט סדר ההללויה לפי העשר
 ספירות וזה לשונו [בדילוג]: כוננת החמשה הללויות, 'הללויה הללי
 נפשי אתה ה' כו' היא במלכות דיצירה הנקרא נפש, 'הללויה כי טוב
 זמרה אלהינו' כו' (תהלים פרק קמז) הוא ביסוד דיצירה, בסוד 'אמרו

ג. כתב במבוא שערים (שער ג חלק ב פרק ז): ונודע כי המלכות
 נקראת 'תהלה לדוד'. ובשער הכוונות (יח) כתב: ב'תהלה לדוד'
 תכוין לתחום את המלכות בחותם 'אמת', כי 'תהלה' היא המלכות
 כנודע, והנה 'תהלה' בגמטריא 'אמת'.

ד. רמ"ק. וז"ל: ובהיותה בין שתיים ממיילא היא מיוחדת עם בעלה.
 ה. בנפש נוסף בסוגריים: 'ממה דאתמר מסדר שבחא'. וראה להלן
 מה שביאר הרמ"ק לפי גירסא זו.

ו. פירש הרמ"ק שקבלת העול מלכות שמים הוא בכל סדר תפילת
 השחר, והיינו שעל ידי הזמירות קריאת שמע והתפילה מקבל על
 עצמו עול מלכות שמים, וכדברי הגמרא בברכות (יד:): אמר רבי
 יוחנן הרוצה שיקבל עליו עול מלכות שמים שלמה, יפנה ויטול
 ידיו ויניח תפילין ויקרא קריאת שמע ויתפלל וזו היא מלכות שמים
 שלמה. ופירושו לפי גירסתו בזה 'אתי בר נש בצפרא מקבל
 עליה עול מלכות שמים כמא דאתמר' והיינו כמו שלמדנו בגמרא
 בברכות ה"ל שהרוצה שיקבל על עצמו עול מלכות שמים יפנה
 ויטול כו'. אמנם ברוב ספרים הגירסא 'מקבל עליה עול מלכות
 שמים באינון תושבחן דקאמר', ולפי זה כתבו המפרשים שקבלת
 עול מלכות שמים היא בזמירות דוקא, כמו שיבאר להלן.
 ז. כתב המקדש מלך: פירוש 'מקבל עליה עול מלכות שמים' הוא
 עול השכינה, ומפרש ואילו במה מקבל עליה עול השכינה ואמר

לְבַתָּר סַיִים בְּעֶשְׂרָה תוֹשְׁבֹתָן, דְּאֵינֻן (תהלים ק) 'הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל
בְּקִדְשׁוֹ וְגו'. הַלְלוּהוּ וְגו'. מֵאֵן אֵינֻן עֶשְׂרָה הַלְלוּיָהּ, וְהָא
חֲמִשָּׁה אֵינֻן, אֶלְא, שְׁרֵי שְׁבָחָא בְּהַלְלוּיָהּ וְסַיִים בְּהַלְלוּיָהּ.
לְבַתָּר, עֲלִינָא דְסִדּוּר שְׁבָחָא בְּאֵז יִשִׁיר מִשָּׁה' (שמות טו א), דְּאִית
בֵּיהּ בְּלָא, וּבְרָא מְקַבֵּל עֲלֵיהּ עוֹל מַלְכוּתָא קְדִישָׁא.

הַבְּתָר וְהַכְּבוֹד

אלו עשרה פעמים תיבת 'הללויה' שהם כנגד
עשר הספירות.
לְבַתָּר - אחר אמירת סדר ה'הללויה', עֲלִינָא
דְּסִדּוּר שְׁבָחָא - אומרים את
המעולה שבסדר השבחים, בְּאֵז יִשִׁיר מִשָּׁה'
(שמות טו א) - באמירת שירת 'אז ישיר משה',
דְּאִית בֵּיהּ כְּלָא - ששירה זו כוללת הכל,
שיש בה שבח של קריעת ים סוף וגם שבח
של לעתיד לבוא, וּבְרָא מְקַבֵּל עֲלֵיהּ עוֹל
מַלְכוּתָא קְדִישָׁא - ובאמירת כל סדר
השבחים הללו, ובאמירת אז ישיר הוא מקבל
עליו עול מלכות הקדושה. נמצא שפעם
הראשונה שאומרים 'תהלה לדוד' היא בסוד
קבלת עול מלכות שמים.

לְבַתָּר סַיִים בְּעֶשְׂרָה תוֹשְׁבֹתָן - לבסוף
מסיים במזמור 'הללו אל בקדשו' שיש
בו עשרה שבחים, דְּאֵינֻן 'הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל
בְּקִדְשׁוֹ וְגו', 'הַלְלוּהוּ בְּרִקִיעַ עֲזוֹ וְגו' -
שהם עשרת הפעמים שנזכר 'הללוהו' במזמור
זה, ואף הם כנגד עשר ספירות היצירה, ושואל
מֵאֵן אֵינֻן עֶשְׂרָה הַלְלוּיָהּ - מי הן העשר
הללויה המוזכרות בפסוקי דזמרה, וְהָא חֲמִשָּׁה
אֵינֻן - והרי יש בפסוקי דזמרה רק חמש
מזמורים של 'הללויה', אֶלְא - מה שנחשבים
עשרה, משום שבחמשה פרקים אלו שְׁרֵי
שְׁבָחָא בְּהַלְלוּיָהּ - מתחיל מזמור השבח
בתיבת 'הללויה', וְסַיִים בְּהַלְלוּיָהּ - ומסיים
בתיבת 'הללויה', ועל ידי זה יש לנו במזמורים

מְקוּרֹת וְצִיּוּנִים

בתקע שופר - תפארת, 'הללוהו בנבל וכינור' - גבורה, 'הללוהו
בתוף ומחול' - נצח, 'הללוהו בכינרים ועוגב' - הוד, 'הללוהו בצלצלי
שמוע' - יסוד, 'הללוהו בצלצלי תרועה' - מלכות. וראה עוד מה
שביאר בהו.
יב. רמ"ק. וכדאיאת בוורה בשלח (ח"ב נד): 'אז ישיר משה ובני
ישראל את השירה הזאת ליהוה', שירתא דמטרוניתא לקדושא
ברוך הוא, תנינן, כל בר נש דאמר שירתא דא בכל יומא ומכוין
בה, זכי למימרה לזמנא דאתי, דהא אית בה עלמא דעבר, ואית
בה עלמא דאתי, ואית בה קשרי מהימנותא, ואית בה יומי דמלכא
מישיחא, ותלי עלה כל אינון תושבחא אחרנין דקאמרי עלאי
ותתאי. - 'אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה',
שירת השכינה לקדוש ברוך הוא, שנינו כל אדם שאומר שירה זו
בכל יום ומכוין בה, זוכה לאומרה בעולם הבא, שיש בה העולם
הזה ויש בה העולם הבא, ויש בה קישורי האמונה, ויש בה ימי
מלך המשיח, ותלויים בה כל השבחים האחרים שאומרים
העליונים והתחתונים].
יג. רמ"ק. וז"ל: כי על ידי הומיות הוא קבלת השכינה עלינו.
[וראה הרחבת דבריו בהערה לעיל, שביאר שפסוקי דזמרה הוא
קבלת עול מלכות שמים].
יד. במדרש (שמי"ד כג א) מבואר ענין קבלת מלכות ה' בשירת

צדיק כי טוב' (ישעיה ג ז) שהוא היסוד, ואמנם הנצח והוד להיותם
סוד הדינין כמבואר אצלנו, והנה עתה אנתנו ביצירה אשר שם
תוקף הדין בסוד 'עץ הדעת טוב רוע' (בראשית ב ט), ולכן אין אנו
מזכירין עתה את הנצח הוד, אמנם נטפלו אל היסוד ונרמזו עמו
בסוד פסוק 'לא בשוקי האיש ירצה' (תהלים קמו ז), פירוש שאינו
מתרצה בשוקי האיש לבדם שהם הנצח הוד להיותם דינין אלא
בהצטרפות היסוד, 'הללויה הללו את ה' מן השמים הללוהו
במרומים' וכו' (שם פרק קמח) הוא תפארת דיצירה, 'הללויה שירו
לה' שיר חדש' וכו' (שם פרק קמט) הוא בחסד דיצירה, וזה שאמר
'תהלתו בקהל חסידים', אבל הגבורה להיותה דין אנו כוללים אותה
עם החסד למתקה עמו, וזה שאמר (שם פסוק ו) 'אחרב פיפיות בידם
לעשות נקמה בגוים' כו', 'הללויה הללו אל בקדשו' הוא בשלש
ראשונות דיצירה.
יא. מקדש מלך. וכתב שאף שמוזמור 'הללויה הללו אל בקדשו',
הוא גם כנגד הג' ראשונות של היצירה עצמן [כמבואר בשער
הכוונות], מכל מקום נרמזו בו גם כל עשר ספירות. וכן
כתב בפרי עץ חיים (שער הומיות פרק ה), וז"ל: 'הללו אל בקדשו',
ה' ספירות דיצירה מלמעלה למטה. ובדמשק אליעזר סידרם
בפרטות, 'הללו אל בקדשו' - חכמה, 'הללוהו ברקיע עוון' - דעת,
'הללוהו בגבורותיו' - בינה, 'הללוהו כרוב גדל' - חסד, 'הללוהו

**לְבַתָּר , אֲשֶׁרִי לָּהּ בְּחֶסֶד בְּסִיּוּמָא דְצִלּוֹתָא , לְאַתְקֵדְשָׁא בִּיהּ , לְבַתָּר
בְּצִלּוֹתָא דְמִנְחָה , דְגִבּוֹרָה תְּלִיָּיא וְדִינָא שְׂאֲרִי , אֲשֶׁתְּכַח בְּכָל
יּוֹמָא , דָּא מְטָה דְאַתְהִיבַת בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם , לְאַתְחַבְרָא בְּזוּגָא דָּא**

הַפְתָּר וְהַפְּבֹד

התעוררות הדינים. נמצא, שפעם הראשונה שאומרים בשחרית הוא קבלת עול מלכות שמים, ושני הפעמים שאומרים 'תהלה לדוד' בסיום שחרית ולפני מנחה הם ב'חסד' וב'גבורה', והוא בבחינת 'שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני', ובזה ראויה השכינה ליחוד כמו שיפרש.

אֲשֶׁתְּכַח בְּכָל יוֹמָא - נמצא בכל יום על ידי שאומר ג' פעמים 'תהלה לדוד', **דָּא מְטָה** - זאת המטה 'מטנו שלשמה', היינו ספירת המלכות הנתקנת כל יום בסדר התפילות²⁰, **דְאַתְהִיבַת בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם** - שניתנת בין צפון לדרום על ידי התפילות, ועל ידי זה היא ראויה **לְאַתְחַבְרָא בְּזוּגָא דָּא**

אחר שביאר ענין אמירת 'תהלה לדוד' בפסוקי דזמרה שהיא קבלת עול מלכות שמים, מוסיף ומבאר שאומרים פעמיים נוספות 'תהלה לדוד' בשחרית ובמנחה כדי לחבר המלכות ב'חסד' ו'גבורה', והוא כנתינת המטה בין צפון לדרום.

לְבַתָּר - לאחר תפילת העמידה אומרים פעם שניה 'תהלה לדוד', ובזה **אֲשֶׁרִי לָּהּ בְּחֶסֶד בְּסִיּוּמָא דְצִלּוֹתָא** - משכין ומחבר את המלכות ב'חסד' בסיום תפילת שחרית, שתפילת שחרית תיקנה אברהם והיא במידת החסד²¹, **לְאַתְקֵדְשָׁא בִּיהּ** - להתקדש ולקבל השפעת מידת החסד²², **לְבַתָּר** - לאחר מכן אומרים 'תהלה לדוד' בפעם השלישית, **בְּצִלּוֹתָא דְמִנְחָה דְגִבּוֹרָה תְּלִיָּיא** - בתפילת המנחה שתלויה במידת הגבורה, **וְדִינָא שְׂאֲרִי** - והדין שורה אז, שזמן המנחה הוא זמן

מקורות וציטוטים

נברא העולם [ו]היית אתה, עם כל זה לא היה כי אם בבחינת עומד לכל הכוחות, לאשר לא היה עדיין אתעוררת דלתתא, אבל משעמדת על הים ואמרו ישראל שירה לפניך בגודל אתעוררת דלתתא, נעשה בחינת כסא לכל הכוחות כולם ואז נתישבה מלכותך.

20. מקדש מלך. וראה בווהר שמות (ח"ב כא): אמר רבי יצחק, משיוצא האור עד שנטה לרדת נקרא יום, והוא מדת חסד, משנטה לרדת נקרא ערב, והוא מדת הדין, והיינו דכתיב (בראשית א א) 'ויקרא אלהים לאור יום'. עוד מבואר בדברי הווהר (שם ע"ב): רבי נתנחום אמר, לפיכך יצחק תקן תפלת המנחה שהוא כנגד מדת הדין, אמר רבי יצחק, מכאן (יהימ' ד ו) 'אוי לנו כי פנה היום כי ניטו צללי ערב', 'כי פנה היום' זה מדת החסד, 'כי ניטו צללי ערב' שכבר גבר מדת הדין.

21. רמ"ק מלך. ובדמשק אליעזר הוסיף לבאר ענין 'אשרי לה בחסד בסיומא דצלותא' על פי המבואר בכתבי האריז"ל (שער הכוונות מט). שבאמירת 'אשרי ובא לציון' או זמן ירידת השפע, וירידת השפע לא יכולה לרדת אלא על ידי המשכת החסד.

22. במקדש מלך כתב שמוקדמים 'חסד' דשחרית קודם ל'גבורה' שבמנחה, משום שהתעוררות הימין קודמת לשמאל.

23. גרסתינו גירסת הס"א, וכן גרס העטרת צבי. וגירסת הנדפס בפנים: אֲשֶׁתְּכַח בְּכָל יוֹמָא.

24. קרני אור.

25. קרני אור.

או ישר: 'או ישר משה' הדא הוא דכתיב (תהלים צג ב) 'נכון כסאך מאז', אמר רבי ברכיה בשם רבי אבהו אף על פי שמעולם אתה, לא נתישב כסאך ולא נודעת בעולמך עד שאמרו בניך שירה לכך נאמר 'נכון כסאך מאז', משל למלך שעשה מלחמה ונצח ועשו אותו אוגוסטוס, אמרו לו עד שלא עשית המלחמה היית מלך עכשיו עשינו אוגוסטוס, מה יש כבוד בין המלך לאוגוסטוס אלא המלך עומד על הלוח ואוגוסטוס יושב, כך אמרו ישראל באמת עד שלא בראת עולמך היית אתה משבראת אותו אתה הוא, אלא כביכול עומד שנאמר (חבקוק ג ו) 'עמד וימודד ארץ', אבל משעמדת בים ואמרנו שירה לפניך ב'או' נתישבה מלכותך וכסאך נכון, הוי 'נכון כסאך מאז' באז ישר.

כתב באוהר ישראל (פרשת בשלה) על פי דברי המדרש: הנה כשיצאו ישראל ממצרים ועממה משה רבינו ע"ה, וקרע להם את הים ועשה להם נסים נוראים גדולים ונפלאים, אז נתגלה ונתפרסם אלהותו ומלכותו יתברך בכל העולם, שהוא מושל ושליט בים וביבשה ובד' רוחות העולם ובמאורות ובשמים וארץ. ואז באו כל הכוחות והמדות מבחינת כמוסות והעלם אל הגלוי, ובפרט בשעה שאמרו משה ובני ישראל שירה על הים בחשק ובדביקות גדול ובאהבה שלימה, אז מחמת גודל האתעוררת דלתתא שלהם, נעשו כלים לקבל כל הכוחות והמדות הקדושות, ונעשה בחינת כסא לכל המדות. ועל פי זה יבואר דברי המדרש על נכון, אף על פי שמעולם אתה, היינו שהגם שכל הכוחות היו כלולין ברצון הקדום עד שלא

בְּגוֹפָא פְּדָקָא יְאוּת, וּמֵאֵן דְּמְסַדֵּר וּמְחַבֵּר לָהּ בְּכָל יוֹמָא פְּהֵאי גְוֹנָא, וְדָאי הוּא בְּן הָעוֹלָם הַבָּא.

בְּגִין כֵּן הָיִ 'דְּגַל מַחְנֵה אַפְרַיִם יְמָה' (במדבר ב יח), וְאִיהוּ בֵּין צְפוֹן לְדָרוֹם, דְּרוֹם רְאוּבֵן מִן סַטְרָא חַד, דְּכַתִּיב (שם פסוק י) 'דְּגַל מַחְנֵה רְאוּבֵן תִּימְנָה', צְפוֹן דֵּן מְסַטְרָא אַחְרָא, דְּכַתִּיב (שם פסוק כה) 'דְּגַל מַחְנֵה דֵּן צְפוֹנָה', אַפְרַיִם בֵּין דָּא לְדָא, אֲשֶׁתְּכַח מַעְרַב דְּאִיהוּ אַפְרַיִם, בֵּין

הַפְתָּר וְהַפְּכוּד

במדבר, הַי 'דְּגַל מַחְנֵה אַפְרַיִם יְמָה' (במדבר ב יח) - דגל מחנה אפרים הוא חונה במערב לצד השכינה השורה במערב^כ, וְאִיהוּ בֵּין צְפוֹן לְדָרוֹם - ודגל אפרים שבמערב הוא בין צפון לדרום, כדי שתקבל המלכות מ'חסד' ו'גבורה', דְּרוֹם רְאוּבֵן מִן סַטְרָא חַד - בצד דרום שב'חסד' דגל ראובן מהצד האחד, דְּכַתִּיב (שם פסוק י) 'דְּגַל מַחְנֵה רְאוּבֵן תִּימְנָה' - כמו שכתוב שדגל מחנה ראובן חונה בצד דרום, צְפוֹן דֵּן מְסַטְרָא אַחְרָא - מצד צפון שב'גבורה' דגל דן מהצד השני, דְּכַתִּיב (שם פסוק כה) 'דְּגַל מַחְנֵה דֵּן צְפוֹנָה' - כמו שכתוב שדגל מחנה דן חונה בצד צפון, אַפְרַיִם בֵּין דָּא לְדָא - דגל מחנה אפרים בין זה לזה, אֲשֶׁתְּכַח מַעְרַב דְּאִיהוּ אַפְרַיִם בֵּין

בְּגוֹפָא פְּדָקָא יְאוּת - להתחבר בזיווג זה בגוף האילן [-זעיר אנפין] כמו שראוי^{כא}, שעל ידי שמקבלת מחסד וגבורה ראויה לזיווג^{כב}, וּמֵאֵן דְּמְסַדֵּר וּמְחַבֵּר לָהּ בְּכָל יוֹמָא פְּהֵאי גְוֹנָא - ומי שמסדר ומחבר את ספירת המלכות בכל יום בבעלה, בכך שמכוון לזה באמירת 'תהלה לדוד' ג' פעמים בכל יום^{כג}, וְדָאי הוּא בְּן הָעוֹלָם הַבָּא - ודאי הוא בן העולם הבא, שהרי בכך מתקן ומכין את השכינה לזיווג, ולכן שנינו 'כל האומר תהילה לדוד ג' פעמים בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא'.

על פי המבואר שהכנת השכינה אל היחוד הוא על ידי חיבורה ונתינתה בין ימין ושמאל, יבואר מה שמקומו של דגל מחנה אפרים הוא במערב ששם השכינה, ובכך נתונה בין צפון לדרום.
בְּגִין כֵּן - משום כך גם סדר חגית דגלי ישראל

מְקוּרוֹת וְצִיּוּנִים

זה אנחנו צריכים לעורר שני הורעות בשחרית ומנחה בשביל שתינתן ביניהם, כיון שהיא ביניהם יחודם הוא בלחישתה שלא להזכיר^{כד}.
וּבְשַׁעֲרֵי הַכוֹנוֹת (נב י"ד) ביאר ענין זה: דע כי בוהר חיי שרה אמר גבי יהוה וגברא דאתא למשאל מן רשב"י ע"ה ענין התפלות, ואמר לו כי בתפלת שחרית הוי 'מינו תחבקני', ובתפלת המנחה הוי 'שמאלו תחת לראשי'. ובתפלת ערבית 'אתייהיבת אתתא בין דרועי מלכא'. וביאור הענין הוא כי בתפלת שחרית הוא זוג יעקב ברחל, אבל אין זוג ללאה, אבל יש שם בחינת 'מינו תחבקני' הוא בחינת החסד המעורר האהבה, ואח"כ בתפלת המנחה או לאה אתמור בה 'שמאלו תחת לראשי', ובתפלת ערבית או אתייהיבת לאה בין ב' דרועין דמלכא, ואז זעיר אנפין מזדווג ממש עם לאה, וזה סוד תפלת ערבית רשות, כי על ידי ב' תפלות שחרית ומנחה כבר אתייהיבת לאה בין דרועי מלכא והזוג מוכן מעצמו, ע"כ.
כג. אמת ליעקב. וז"ל: פירוש שמכין לזה בכל יום שאומר 'תהלה לדוד', כדי לחברה עם חג'ת זה ודאי יהיה בן העולם הבא.
כד. אמת ליעקב. וז"ל: מפני זה שהשכינה במערב, גם כן מחנה אפרים היה במערב.

כא. עפ"י רמ"ק והסולם. והדמשק אליעזר כתב: 'לאתחברא בזיווגא דא בגופא כדקא יאות' [הוא] זיווג הגופני - זיווג היסודות השייך בזעיר אנפין ונוקביה]. מה שאין כן באבא ואמא לא נמצא זיווג הגופני אלא נשיקין כדאינא בעין חיים.
כב. כאן לא פירש הזוהר מתי נעשה זיווג זה. וראה בוהר חיי שרה (ח"א קג). שכתב שעל ידי ב' תפילות שחרית ומנחה שהם חיבוק הימין והשמאל ראויה השכינה לזיווג בתפילת ערבית. וז"ל: אמר רבי שמעון, הא אתמר, אבל תא חזי, הני תרי זמני דתרי צלותי, לאו אינון אלא לחברא ליעקב בעדביה כיון דאתחברו דא בדא, אנו לא צריכין יתיר, דכיון דאתייהיבת אתתא בין תרי דרועין, ואתחברת בגופא, לא אצטרך יתיר, ועל דא אנו בעינן לאתערא תרי דרועין בגין דאתייהיבת בנייהו, כיון דאיהי בנייהו, גופא ואתתא מלייהו בלחישו דלא לאדכר^{כה}. [אמר רבי שמעון, זה למדנו שתפילת ערבית רשות לפי שהיא נכללת בב' תפילות היום, אבל ברא וראה אלה שני הזמנים של שני התפילות שחרית ומנחה אינם אלא לחבר את יעקב בגורלו, כיוון שהתחברו פרצוף 'יעקב' ונוקביה זה בזה אנחנו לא צריכים יתיר, שכיון שניתנה האשה בין שני הורעות, והתחברו בגופו לא נצרך יותר, ועל

סֵפֶר מעלת האומר תהלה לדוד תוֹחֵר

צָפוֹן לְדָרוֹם, כְּלָא כְּגוֹוָנָא דְלַעֲיָלָא.

הַכֶּתֶר וְהַכְבוֹד

עמידת השכינה היא במערב ובזה היא נתונה בין צפון לדרום, והיינו שמקבלת השפעתה מהחסד והגבורה זרועותיו של זעיר אנפין וראויה ליחוד, בסוד הכתוב 'שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני'.

צָפוֹן לְדָרוֹם - נמצא צד מערב שבו חונה אפרים שאצלו שוכנת השכינה, נתון בין צפון לדרום שהם 'חסד' ו'גבורה', כְּלָא כְּגוֹוָנָא דְלַעֲיָלָא - הכל כמו הדוגמה שלמעלה, ולכן כמו בסדר של מעלה גם בסדר חניית השבטים

נפשי
צמאה
לדעת

כל רז סודך
יודי אור, יהי רז
אור ורז דבר אחד הוא
(זוהר חוש, חז')

זוהר הקדוש המבואר < עם פירוש "הכתר והכבוד"

ביאור בשפה ברורה הפותח את לב הלומד,
עם מקורות וביאורים על פי גדולי המפרשים

גדולי הצדיקים שליט"א מעידים:
ביאור נפלא כזה טרם בא לעולם

